

και μαντριά γεμάτα άρνια, και μέσα στο νοσ μου καρ-
φώθηκε ή χωριάτικη φράση :

Καυμένο μουλάρρ, έχε ύπομονή !

ΙΟΥΛΙΑ ΠΕΡΣΑΚΗ

ΣΤΗΝ ΑΜΜΟΥΔΙΑ

Μās έξωσε μονάχους
Ή αστρόφεγγη βραδιά,
Τών ώκιανών δυο ναύτες
Στήν ήμερη άμμουδιά.

Και μπρός μας πολεμούσαν
Τα σκοτεινά νερά
Στά στήθη τους ν' ανάψουν
Διαμάντια φωτερά.

Μά ξάφνου του πελάγου
Δυνάμωσε ο καμηός
Κι' έκοψε τη μιλιά μας
βαθός άνασασμός.

"Ωάτελπισιά του άγώνα
Και τρικυμιά του νοϋ,
Νά στολιστεί μ' άστέρια
"Όμοια με τ' ουρανού !
Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ.

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

—ΤΑ ΕΡΓΑ του Νικ. Κογεβίνα (Γλαύκου Ποντίου).

Αθήνα 1916. Σελίδες 197.

Ο Ν. Κογεβίνας (1856—1897) στάθηκε γνωρισμένος με το ψευτόνομα «Γλαύκος Πόντιος» στο φιλολογικό κόσμο της περασμένης γενεάς. Μετρομημένα του μεταφράσματα είχαν δημοσιευτεί, όταν εΐτανε στη ζωή, στα περιοδικά της εποχής «Αττικό Μουσείο» και «Εΐκονογραφημένη Έστία», τις χρονιές 1891—1894. Τώρα στο φροντισμένο τόμο που περιλάβε τα έργα του παρατηρούμε—έξόν από μιá πρωτότυπη μελέτη που άφησε άτέλειωτη για «το Βηλαρά και τα έργα του»—μόνο και έλο μεταφράσεις. Του Τιβούλλου και του Γκαίτε έλεγε, του Σίλλερ τρία τραγούδια, έν άπ' αυτά ο περίφημος «Βουτηχτής» και δυο πεζογραφήματα, του Αισχύλου, του Μαντζώνη, του Χέϋ, του Θεοφράστου και του Φιρεντζουόλα μερικά δικλεγμένα κομάτια, κι άπάνου άπ' έλα το Γκαϊτικό δράμα δλάκερο «Η Ίριγένεια στην Ταυρική».

Ακόλουθος από τους πιό πιστούς της Κερκυραϊκής ποιητικής παράδοσης, φαίνεται πιό πολύ από άλλους τραδηγμένους από τα παραδείγματα και τη διδασκαλία του Πολυλά, σά μαθητής που με σεβασμό και θαυμασμό άγάπησε και τίμησε το δρόμο που άνοιξε ο άξιος δάσκαλός του. Μās το δείχνουνε φανερά ή προ-

τίμησή του προς τα κλασσικά έργα των Λατίνων και τών Έρμανών, ο τρόπος του στο μεταχείρισμα της άπλης νεοελληνικής γλώσσας, ή ειλικρίνεια και το φρόντισμα της εργασίας του, ή ακρίβεια στην άπόδοση του κειμένου κ' ή σπουδή του για τη μετρική μορφή.

Ο Κογεβίνας με τη μελέτη του για το Βηλαρά θέλησε να τραδήξη την προσοχή στα έργα των παραγνωρισμένων ως τότε, από τους γραμμικτισμένους του καιρού του, λογογράφων και ποιητών που με θερμή άγάπη σκύψανε στο πνέμα της γύρα τους ζωής και μεταχειριστήκανε στα δημιουργήματά τους την άληθινή γλώσσα του έθνους που διψούσε την άυθυπαρέξια του. Κ' έτσι βρίσκει την εύκαιρία, τονίζοντας την άπολογία της αναγεννημένης μας γλώσσας, να επαινέση το Βηλαρά για την άγάπη του προς το λαό, για την έκφραστικότητα που ζωγωνεί τα συνθέματά του και για την πολεμική του ενάντια «στη σχολαστική και αντιδημοτική τάση νής μαθήσεως και της γλώσσας των περισσοτέρων λογίων μες την ώρα που του γένους ή κατάσταση και το μέλλον του άπαιτούσαν γλήγορον, άληθινό και γενικό φωτισμό και ζωντανήν διδασκαλίαν του νοϋ και της καρδιάς». Κι αν κάπου ο Κογεβίνας ξετυλιγοντας θεωρίες κ' εφαρμόζοντας μέτρα ιδιαίτερου γούστου, μάς φανερώνει αίσθητικά και τεχνικά ψεγάδια του Ήπειρώτη ποιητή, όμως θαμάζει και ύψώνει συνολικά το έργο του σαν κάτι σημαντικό, ξεχωριστό, γεμάτο χάρη και πλύτο.

Ο νεοφανερωτός αυτός τόμος των έργων του Κογεβίνα, σαν καθρέφτης άντιλαρίζει τη μεταδατική και γόνιμη μεταπολωμική εποχή στα Έρτάνηνησα, ένω στην Αθήνα ακόμα δεν είχε καρποφορήσει το γενικό παράδειγμα του Ψυχάρη. Αργότερα δταν μ' έλους τους διαταγούς και μ' όλη την πολεμική καταφρόνια το παράδειγμα εκείνο ρίζωσε στη συνείδηση των νεώτερων άξίων λογογράφων και ποιητών, συντέλεσε στο συνέχισμα και στο συμπλήρωμα της μεταφραστικής με «δημιουργική δύναμη» εργασίας, που το βιβλίο μάτι του Πολυλά και των μαθητών του θεώρησε άπαραίτητη για την πνευματική προκοπή του έθνους. Έτσι ή νεώτερη μετάφραση της «Ίριγένειας» του Γκαίτε, συνθεμένη από τον Κωσταντίνο Χατζόπουλο, (1910) δείχνει πόσο προχώρησε ή γλώσσα μας ή δημοτική σε γραμματική κανονικάδα, καλρορυθμία και άρμονικότητα, με την έπιμονή και την καλλιέργεια δδηγημένη από το γνήσιο αίσθημα το καλλιτεχνικό. Κι ά δεν έφτασε ακόμα στην τελειότητα εκείνη που χαρακτηρίζει άλλες πιό πολύχρονες στη σπουδή ξένες ζωντανές γλώσσες, αξίζει μιá σύγκριση της φροντισμένης μετάφρασης του ίδιου έργου από τον Κογεβίνα (1888) να φανερώση το βαθμό της διαφοράς μέσα στα χρόνια που χωρίζουνε την τότε από την τωρινή μας εποχή. Δείγμα τρανό, που πρέπει να μάς κεντρίση την όρεξη για δουλειά, φέρνοντας την ήθικη εκείνη ικανοποίηση που ζητά ο άξιος καλλιτέχνης. Και τί άλλο, παρά μιαν ήθικη ικανοποίηση ζητούσε με την άθόρυθη δλης της ζωής του εργασία ο Κογεβίνας ; "Άλλοι του καιρού του ξακουσμένοι και σημαντικοί σήσανε πιά.

Δέν τους έσωσε στη μνήμη των κατοπινών κανέναν δεσμός. Μά το έργο του Γλαύκου Ποντίου αν και τόσο άργά άποκαταστημένο, είναι έλο γεμάτο από ζωή. Κ' ή ζωή του κλείνει μιá περίοδο αναγέννησης για τα νέα μας γράμματα, προδρομική της σημερινής κί-